

I. JURISPRUDENȚĂ

A. DREPT CIVIL ȘI PROCESUAL CIVIL

1. Răspundere delictuală. Interpretarea art. 1.386 alin. (1) C. civ.

Tort liability. Interpretation of Article 1.386 paragraph 1 of the Civil Code

Abstract

In the interpretation of Article 1.386 paragraph 1 of the Civil Code, in conjunction with Article 1386 paragraph 1 of the Civil Code, only when reparation in kind is no longer possible, or the victim does not wish to use this form, the damage will be repaired by paying its equivalent in cash equivalent, aiming at the perfect equivalence between damage and compensation.

Rezumat

În interpretarea art. 1.386 alin. (1) C. civ., coroborat cu art. 1386 alin. (1) C. civ., numai atunci când repararea în natură nu mai este posibilă, ori victima nu dorește să uzeze de această formă, prejudiciul va fi reparat prin achitarea contravalorii acestuia în echivalent bănesc, urmărindu-se echivalența perfectă între prejudiciu și indemnizație.

– Codul civil: art. 1.386 alin. (1)

(Curtea de Apel Constanța, Secția I civilă, decizia civilă nr. 41/C din 20.02.2019, trimisă, în rezumat și cu comentariu, de **judcător Claudia Bodean**)

Prin sentința civilă nr. 1946/15.11.2016, Judecătoria Mangalia a respins, ca nefondată, cererea de chemare în judecată formulată de reclamantul D.C.

A admis cererea reconvențională formulată de pârâtul B.G. și a obligat pe reclamantul D.C. să permită pârâtului să reconstruiască la starea inițială gardul despărțitor dintre proprietățile părților, astfel cum s-a stabilit prin a raportul de expertiză tehnică imobiliară depus la termenul din data de 09.09.2016 de d-na exp. B.M. și rectificat prin răspunsul la obiecțiuni Partea a III-a depus la termenul din data de 28.10.2016, după cum urmează: 1. în componența stabilită de expert la răspunsul la obiectivul nr. 4 al raportului de expertiză depus la termenul din data de 09.09.2016 (fila 164 din dosar); 1. prin efectuarea lucrărilor de desfacere a gardului vechi descrise în devizul de lucrări refăcut anexat la răspunsul la obiecțiuni formulat de expert și depus la termenul din data de 28.10.2016 (filele 203-204 din dosar); 2. prin efectuarea lucrărilor de refacere a gardului la situația inițială descrise în devizul de lucrări refăcut anexat la răspunsul la obiecțiuni formulat de expert și depus la termenul din data de 28.10.2016 (filele 205-208 din dosar); 3. cu utilizarea materialelor de

construire în cantitățile și specificațiile tehnice descrise în: – a) devizul de lucrări refăcut anexat la răspunsul la obiecțiuni formulat de expert și depus la termenul din data de 28.10.2016 la rubrica refacere a gardului la situația inițială; – b) în lista consumurilor de resurse materiale (cantități totale) anexată raportului de expertiză depus pentru termenul din data de 22.04.2016 (filele 131-132 din dosar); – c) cu mențiunile că se va recupera și refolosi scândura cu înălțimea de 1,30 m pe lungimea de 10,24 m și se va înlocui scândura pe lungimea de 8,70 m, respectiv se vor recupera 7 stâlpi metalici existenți și se vor înlocui 3 stâlpi metalici, conform răspunsului la obiectivul nr. 4 la raportul de expertiză depus la termenul din data de 09.09.2016; 4. pe lungimea de 18,95 m constituind lungimea totală a gardului de înlocuit și conform schiței specificată în planul gardului în litigiu ce constituie Anexa 2 a raportului de expertiză depus la termenul din data de 09.09.2016, cu mențiunea că toate aceste operațiuni se vor efectua de pe terenul proprietatea pârâtului B.G. A obligat reclamantul la plata către pârât a cheltuielilor de judecată constând în onorariu avocat – 1500 lei.

Prin decizia civilă nr. 1105 din 3 octombrie 2017 Tribunalul Constanța a admis apelul formulat de reclamantul D.C. în contradictoriu cu pârâtul reconvenient B.G.

A schimbat în tot sentința civilă apelată nr. 1946/15.11.2016 pronunțată de Judecătoria Mangalia în dosarul nr. 1819/254/2014, în sensul că: A admis acțiunea formulată de reclamantul D.C.; a obligat pârâtul la plata către reclamant a sumei de 10479 lei cu titlu de daune materiale; respins cererea reconvențională formulată de pârâtul BG.

Împotriva acestei decizii, a declarat recurs pârâtul B.G., cererea de recurs fiind înregistrată pe rolul Tribunalului Constanța, Secția I civilă, la data de 10.05.2017.

Recursul declarat de pârâtul B.G. împotriva deciziei civile nr. 1316/3.10.2017 pronunțate de Tribunalul Constanța.

Se arată că prin sentința civilă nr. 1946/15.11.2016, pronunțată de Judecătoria Mangalia a fost respinsă acțiunea reclamantului D.C., ca nefondată și a fost admisă cererea reconvențională formulată de pârât.

Pentru a dispune astfel, instanța de fond a reținut, în esență, că deși sunt îndeplinite condițiile pentru atragerea răspunderii civile delictuale, solicitarea reclamantului de obligare a pârâtului la plata unei sume de bani în vederea prejudiciului produs nu poate fi considerată ca fondată întrucât reparația în natură este posibilă și prezentând interes în continuare, obligând în consecință reclamantul să îi permită pârâtului să reconstruiască gardul deteriorat conform prescripțiilor și îndrumărilor expertizei tehnice imobiliare efectuate în cauză.

Prin decizia civilă criticată a fost admis apelul numitului D.C., schimbându-se în tot sentința civilă pronunțată de instanța de fond, cu consecința obligării pârâtului la plata sumei de 10.479 lei, cu titlu de daune materiale și a respingerii cererii reconvenționale.

Pentru a decide în acest sens, instanța de apel a apreciat că repararea în natură a prejudiciului nu ar mai reprezenta interes pentru apelantul-reclamant, că prin obligarea acestuia de a-i permite pârâtului refacerea gardului nu s-ar pune capăt conflictului și că ar trebui să fie admisă cel puțin în parte acțiunea principală, în sensul obligării acestuia la reconstrucția gardului conform indicațiile din expertiza imobiliară.

Față de situația de fapt petrecută în realitate, coroborată cu probatoriul administrat în cauză dar și cu interpretarea instanței de apel a textelor de lege incidente – art. 1.357 și 1.386 alin. (1) C. civ., recurentul pârât apreciază că decizia civilă recurată este nelegală, pentru următoarele considerente:

Anterior promovării acțiunii, intimatul-reclamant i-a solicitat pe diverse căi (reclamații, plângeri penale, notificări) să refacă gardul despărțitor al celor două proprietăți, într-adevăr degradat din conjugarea faptelor mele proprii cu cele naturale, situație cu care a fost de acord atât înainte, cât și în timpul judecării cauzei.

Întrucât poziția intimatului a fost în timp oscilantă l-a determinat să solicite prin intermediul cererii reconvenționale, obligarea acestuia să-i permită a reface gardul, evident pe cheltuiala sa, deci de a repara în natură prejudiciul încercat.

Chiar prin sentința instanței de fond a fost obligat să reconstruiască gardul la situația inițială, prin utilizarea materialelor precizate în devizul de lucrări anexă la raportul de expertiză,

Mai mult, prin aceeași sentință s-a constatat, urmarea probatoriului administrat, că reparația în natură este posibilă, în condițiile impuse de expertiză dar și necesară, urmând a delimita, în continuare, cele două proprietăți limitrofe.

Prin urmare, apreciază recurentul că distincția efectuată de instanța de apel, în ceea ce privește cele două ipoteze ale art. 1.386 alin. (1) C. civ. este eronată, în condițiile în care, principiul de bază în cadrul răspunderii civile delictuale este acela al reparației „în natură”, prin „restabilirea situației anterioare”, prevăzut în dispozițiile primei teze ale art. 1.386 alin. (1) C. civ. Ca atare, reținerea de către instanța de apel. a incidenței în cauza a tezei a doua a aceluiași text de lege este greșită, în condițiile în care, pe de-o parte gardul poate fi refăcut la starea inițială iar pe de altă parte, reconstrucția acestuia este imperios necesar.

Susținerea potrivit cu care, intimatul nu ar mai fi interesat în reparația în natură nu este pertinentă întrucât suma de bani solicitată, reprezentând c/valoarea lucrărilor are drept scop tocmai refacerea gardului, situație reținută chiar în decizia civilă atacată.

Așa-zisele conflicte ulterioare, amintite în aceeași decizie vor fi stinse numai prin reconstrucția gardului și delimitarea celor două fonduri și nu prin plata unor despăgubiri bănești care pot îmbrăca și forma unei îmbogățiri fără justă cauză, pentru o anumită parte.

Față de cele de mai sus arătate, recurentul pârât solicită admiterea recursului așa cum a fost formulat și motivat, casarea deciziei civile nr. 1105/03.10.2017, iar după rejudecare în fond respingerea acțiunea introductivă și admiterea cererii reconvenționale.

Intimatul reclamant D.C. a formulat întâmpinare solicitând respingerea apelului recursului formulat împotriva deciziei civile nr. 1105/03.10.2017, pronunțată de Tribunalul Constanța, ca nefondat și menținerea acestei soluții ca fiind legală și temeinică.

Examinând legalitatea și temeinicia deciziei civile atacate, Curtea reține:

În condițiile art. 488 C. pr. civ., hotărârea atacată cu recurs poate fi modificată sau casată numai pentru motive de nelegalitate, nu și de netemeinicie.

Potrivit legii, nu orice nemulțumire a părții poate duce la casarea sau modificarea hotărârii recurate, întrucât a motiva recursul înseamnă, pe de o parte, indicarea motivului de recurs ca fiind unul din cele prevăzute de art. 488 C. pr. civ., iar pe de altă parte, dezvoltarea acestuia, în sensul formulării de critici privind modul de judecată al instanței raportat la motivul de recurs invocat.

Dispozițiile art. 488 pct. 1-8 C. pr. civ. permit părților invocarea în calea extraordinară de atac a recursului doar a motivelor ce vizează nelegalitatea hotărârii recurate, părțile neavând posibilitatea să solicite instanței de control judiciar stabilirea altei situații de fapt decât cea reținută de instanța anterioară, pe baza reinterpretrării probatoriilor administrate în cauză, astfel cum se dorește de către recurenta pârâtă.

Critica formulată de către pârât în cuprinsul motivelor de recurs care ar putea fi încadrată în cuprinsul art. 488 pct. 8 C. pr. civ. se referă la greșita interpretare a art. 1.386 alin. (1) C. civ., în condițiile în care principiul de bază în cadrul răspunderii civile delictuale este acela al reparației „în natură”, prin restabilirea situației anterioare.

Potrivit art. 1.385 alin. (1) C. civ., *prejudiciul se repară integral, dacă prin lege nu se prevede altfel*. iar potrivit art. 1.386 alin. (1) C. civ., *repararea prejudiciului se face în natură, prin restabilirea situației anterioare, iar dacă aceasta nu este cu puțință ori dacă victima nu este interesată de reparația în natură, prin plata unei despăgubiri, stabilite prin acordul părților sau, în lipsă, prin hotărâre judecătorească*.

Așadar, numai atunci când repararea în natură nu mai este posibilă, ori victima nu dorește să uzeze de această formă, prejudiciul va fi reparat prin achitarea contravalorii acestuia în echivalent bănesc, urmărindu-se echivalența perfectă între prejudiciu și indemnizație.

În cazul de față restabilirea situației anterioare se referă la refacerea gardului, după cum în mod corect a observat și instanța de apel. Așadar, numai în situația în care refacerea gardului nu ar mai fi posibilă ori reclamantul nu ar mai fi interesat în refacerea gardului este posibilă repararea prejudiciului prin echivalent.

Tribunalul a dat o interpretare eronată însă textului de lege, considerând că prin expresia „*victima nu este interesată de reparația în natură*”, legiuitorul a lăsat la latitudinea celui păgubit alegerea modalității de reparare a prejudiciului (chiar și atunci când este posibilă reparația în natură), el fiind singurul în măsură să decidă dacă interesul său este mai bine servit prin restabilirea situației anterioare de către pârât sau prin obligarea acestuia la plata unei despăgubiri bănești. Într-adevăr, victima faptei ilicite are libertatea de a decide dacă mai dorește sau nu repararea în natură, fără însă ca această libertate să se extindă până în punctul în care victima, deși urmărește repararea prejudiciului în natură, optează pentru varianta reparării prin echivalent, cu scopul ulterior al reparării în natură, însă de către victimă însăși.

Așadar, instanța de apel a denaturat sensul lipsit de echivoc al celui de-al doilea subsidiar prevăzut de art. 1.386 alin. (1) C. civ., atunci când a reținut că instanța de judecată nu are posibilitatea de a aprecia asupra existenței/inexistenței interesului victimei, respectiv de a-i impune acesteia să-și justifice opțiunea pentru repararea prejudiciului prin echivalent, atâta vreme cât textul legal conține două condiții alternative pentru repararea prejudiciului prin echivalent: *dacă aceasta nu este cu puțință ori dacă victima nu este interesată de reparația în natură*. Or atâta vreme cât interesul victimei în reparația în natură este o condiție legală, instanța trebuie să verifice existența acestuia, tocmai pentru a se asigura că nu se urmărește eludarea dispozițiilor legale cu privire la repararea prejudiciului în natură.

În cazul de față, reclamantul nu s-a declarat dezinteresat de repararea prejudiciului, ci, dimpotrivă, a menționat că dorește refacerea întocmai a gardului, sub forma anterioară, exprimând însă opțiunea ca el însuși să realizeze acest lucru, având în vedere starea conflictuală dintre părți. Această opțiune nu este însă prevăzută de lege, tocmai pentru că în acest caz nu s-ar mai putea vorbi de un dezinteres veritabil în repararea prejudiciului în natură, ci de un interes circumstanțiat.

În consecință, soluția primei instanțe a fost una legală și temeinică, atâta vreme cât a prevăzut în detaliu modalitatea de reparare a prejudiciului, tocmai pentru a se preveni o executare necorespunzătoare din partea pârâtului ori alte conflicte între părți.

Presupunerea instanței de apel potrivit căreia conflictul s-ar adânci și mai mult date fiind neînțelegerile anterioare, având în vedere că verificarea pe care reclamantul va putea să o facă, în opinia instanței de fond, cu privire la respectarea de către pârât a cantităților de materiale sau a operațiunilor specifice, ar implica în mod inevitabil discuții în contradictoriu și eventuale noi litigii între părți, nu este suficientă pentru a fundamenta o soluție dată cu ignorarea prevederilor art. 1.386 alin. (1) C. civ. și, implicit, a regulii reparării în natură a prejudiciului. Pe de altă parte, în orice demers judiciar, inclusiv în cel de față, ar trebui pornit de la prezumția bunei-credințe a părților și a respectării de către acestea a dispozițiilor unei hotărâri judecătorești definitive și executorii, și nu de la prezumția relei-credințe.

În mod eronat a reținut Tribunalul și faptul că dezlegarea dată în dispozitivul hotărârii apelate acțiunii principale, în condițiile în care nu s-a stabilit nicio obligație în sarcina pârâtului, ar veni în contradicție cu statuarea din considerente în ceea ce privește existența faptei ilicite a pârâtului și a prejudiciului suferit de reclamant prin această faptă. Or prin dispozitivul hotărârii primei instanțe s-a prevăzut modalitatea în care va fi reparat

prejudiciul și, implicit, și obligațiile pârâtului în acest sens. Iar atâta vreme cât obiectul acțiunii principale l-a constituit repararea prejudiciului exclusiv prin echivalent, iar obiectul cererii reconvenționale a vizat repararea prejudiciului în natură, în mod corect a fost respinsă acțiunea principală și admisă cererea reconvențională, interesele părților fiind contrare în ceea ce privește modalitatea de reparare a prejudiciului.

Comentariu

Prin utilizarea expresiei „*victima nu este interesată de reparația în natură*” în cadrul art. 1.386 alin. (1) C. civ., nu înseamnă că legiuitorul a lăsat la latitudinea celui păgubit alegerea modalității de reparare a prejudiciului (chiar și atunci când este posibilă reparația în natură), el fiind singurul în măsură să decidă dacă interesul său este mai bine servit prin restabilirea situației anterioare de către pârât sau prin obligarea acestuia la plata unei despăgubiri bănești. Într-adevăr, victima faptei ilicite are libertatea de a decide dacă mai dorește sau nu repararea în natură, fără însă ca această libertate să se extindă până în punctul în care victima, deși urmărește repararea prejudiciului în natură, optează pentru varianta reparării prin echivalent, cu scopul ulterior al reparării în natură, însă de către victimă însăși.

Cu alte cuvinte, instanța de judecată are posibilitatea de a aprecia asupra existenței/inexistenței interesului victimei, respectiv de a-i impune acesteia să-și justifice opțiunea pentru repararea prejudiciului prin echivalent, atâta vreme cât textul legal conține două condiții alternative pentru repararea prejudiciului prin echivalent: *dacă aceasta nu este cu puțință ori dacă victima nu este interesată de reparația în natură*. Iar atâta vreme cât interesul victimei în reparația în natură este o condiție legală, instanța trebuie să verifice existența acestuia, tocmai pentru a se asigura că nu se urmărește eludarea dispozițiilor legale cu privire la repararea prejudiciului în natură.

2. Răspundere civilă delictuală. Culpă medicală. Obligația de diligență a medicului la eliberarea rezultatelor analizelor

Tort civil liability. Medical Fault. The physician's obligation of diligence upon release of the test results

Abstract

The medical staff has in its activity an obligation of diligence, which excludes fault for the direct consequences of the disease affecting the patient; this obligation must accompany all measures taken in the process of the medical examination, prescribing the medication or conduct of investigations, interpreting the test results, communicating data and carrying out invasive and postoperative procedures.

Rezumat

Personalul medical are în activitatea sa o obligație de diligență, care exclude culpa pentru consecințele directe ale afecțiunii de care suferă pacientul; această obligație trebuie să însoțească toate măsurile luate în cadrul procedurilor de consult, prescriere a

medicamentației ori de efectuare a investigațiilor, de interpretare a rezultatelor analizelor, comunicare a datelor și realizare a procedurilor invazive și postoperatorii.

- Codul civil: art. 1.357
- Legea nr. 95/2006, cu modificările și completările ulterioare: art. 642 alin. (2)

(Curtea de Apel Constanța, Secția I civilă, decizia civilă nr. 103 C/2020, trimisă, în rezumat, de **judcător Mihaela Ganea**)

Prin cererea de chemare în judecată înregistrată la data de 23.02.2016 pe rolul Judecătoriei Constanța, reclamantul Q a solicitat, în contradictoriu cu pârâții Y. și S.C. PM S.R.L., obligarea acestora în solidar la plata sumei de 42.000 lei cu titlu de daune materiale, precum și la 40.000 lei reprezentând daune morale.

Reclamantul a arătat că în iulie 2014 s-a prezentat la centrul medical pârât, unde a efectuat o investigație computer tomograf, procedură în urma căreia medicul Y. a semnat și parafat Buletinul medical nr. XXX, în care la rubrica *rezultatul investigației* se menționa: „aspect normal al spațiilor lichidiene pericerebrale supra și infratentoriale”, iar la *concluzii* era consemnat: „Aspect CT și angio CT cranio-encefalic în limite normale”. Medicul nu i-a recomandat vreun tratament și nu i-a prescris medicație.

După câteva luni, starea de sănătate a reclamantului s-a înrăutățit, pe lângă durerile frecvente de cap apărând și probleme de echilibru și cele locomotorii; în ianuarie 2015 și-a pierdut cunoștința în timp ce se afla la volan, producând un accident. O nouă investigație efectuată a relevat o tumoare cerebrală, ca sursă a tuturor simptomelor pe care le avea de 6 luni; a fost supus de urgență unei operații, fiind practică extracția tumorii; au urmat alte proceduri intervenționale, de extragere a lichidului intracranian, precum și ședințele de radioterapie. Atât medicul care l-a operat, cât și cei care l-au monitorizat post-operator i-au comunicat pacientului că starea sa de sănătate a fost una critică și că, în situația în care ar mai fi întârziat cu depistarea bolii, și-ar fi pierdut viața. I s-a precizat faptul că dificultatea operației pe care a suferit-o, precum și toate complicațiile ce au survenit după operație s-au datorat stadiului avansat al bolii, tumoarea fiind descoperită cu întârziere. Cum diagnosticul corect i-a fost pus cu 6 luni întârziere (jumătate de an de la apariția simptomelor și de la efectuarea primei examinări CT din 28.07.2014), boala s-a agravat, tumoarea crescând în dimensiuni, iar operația fiind mult mai grea și recuperarea mult mai dificilă.

Reclamantul a arătat că în aceste condiții a adresat pârâtei S.C. PM S.R.L. o solicitare de eliberare a unui duplicat de pe Buletinul medical nr. XXX/2014, cu această ocazie observând diferențele de conținut față de cel primit inițial (în sensul că *în duplicat erau menționate modificările neurologice și necesitatea efectuării IRM*); în aceste condiții, reclamantul a considerat că viața i-a fost pusă în pericol, iar de acest fapt se face vinovat medicul Y. care în calitate sa de angajat al S.C. PM S.R.L. a efectuat investigația medicală computer tomograf și și-a asumat, prin semnare și parafare, buletinul medical incorect.

S-a apreciat că sunt îndeplinite cumulativ toate condițiile impuse de lege pentru angajarea răspunderii civile delictuale: în ceea ce privește fapta ilicită, medicul chemat în judecată, ca angajat al entității pârâte, a fost direct implicat în actul medical prin efectuarea investigației cu ajutorul computerului tomograf, a comis o faptă ilicită ce are legătură directă cu exercitarea profesiei medicale și asigurarea condițiilor pentru executarea actului medical; fapta medicului pârât specialist în radiologie și imagistică de a emite și comunica pacientului un buletin de analize cu date neconforme cu realitatea are un evident caracter ilicit, reprezentând o încălcare a obligației medicului de a informa pacientul asupra stării reale de sănătate.

Prin sentința civilă nr. 368/17.01.2019, Judecătoria Constanța a admis cererea de chemare în judecată, părții fiind obligați în solidar la plata către reclamant a sumei de 42.000 lei cu titlu de daune materiale, precum și a daunelor morale în cuantum de 40.000 lei.

S-a reținut, în esență, că în această speță sunt pe deplin întrunite cerințele atragerii răspunderii civile delictuale, culpa profesională a medicului fiind de altfel constatată și prin decizia nr. xx/2016 a Colegiului Medicilor, Comisia de disciplină Jud. Constanța, părătul Y. săvârșind o abatere de la protocolul practicii imagistice. Colegiul a stabilit că medicul nu a verificat rezultatele semnate și nu s-a asigurat că rezultatul final a ajuns la pacient.

Din analiza raportului de expertiză medico-legală efectuat de SML Constanța și a raportului de expertiză medico-legală efectuat de INML Mina Minovici s-a reținut că tumoarea reclamantului a crescut în perioada 28.07.2014 – 09.02.2015 cu aproape 50 % (de la 24 mm la 35 mm).

Judecătoria Constanța a arătat că sunt dovedite atât culpa personală a medicului, care prin conduita sa a împiedicat pacientul să afle care este starea sa reală de sănătate – ceea ce a condus la agravarea bolii și efectuarea unor cheltuieli mai mari pentru investigații și tratament, cât și prejudiciul și legătura de cauzalitate dintre faptă și prejudiciu (moral și material).

Dispozițiile art. 642 alin. (2) din Legea nr. 95/2006, în forma de la data de 28.07.2018 (art. 653 forma actuală a legii) sunt elocvente sub acest aspect: „*Personalul medical răspunde civil pentru prejudiciile produse din eroare, care includ și neglijența, imprudența sau cunoștințe medicale insuficiente în exercitarea profesiei, prin acte individuale în cadrul procedurilor de prevenție, diagnostic sau tratament*”.

În ceea ce privește pe părâta S.C. PM S.R.L., instanța a reținut că potrivit art. 644 din Legea nr. 95/2006, în forma de la data de 28.07.2018 (art. 655 forma actuală a legii): „(1) *Unitățile sanitare publice sau private, în calitate de furnizori de servicii medicale, răspund civil, potrivit dreptului comun, pentru prejudiciile produse în activitatea de prevenție, diagnostic sau tratament, în situația în care acestea sunt consecința...; (2) Unitățile prevăzute la alin. (1) răspund în condițiile legii civile pentru prejudiciile produse de personalul medical angajat, în solidar cu acesta, iar conform art. 645 (art. 656 forma actuală a legii), unitățile sanitare publice sau private, furnizoare de servicii medicale, răspund civil și pentru prejudiciile cauzate, în mod direct sau indirect, pacienților, generate de nerespectarea reglementărilor interne ale unității sanitare*”. Prin urmare, sunt îndeplinite și condițiile prevăzute de lege pentru angajarea răspunderii civile delictuale a acestei entități, în solidar cu persoana fizică.

Prin decizia civilă nr. 1799/25.10.2019 pronunțată de Tribunalul Constanța, Secția I civilă, a fost respins apelul formulat de apelanții părâți.

Considerentele adiționale ale instanței de apel au fost în sensul că sunt irelevante apărările părților cu privire la necunoașterea împrejurărilor în care reclamantului i-a fost înmănat un alt rezultat medical. S-a arătat că nu i se poate imputa pacientului faptul că nu a înțeles să consulte alți medici și să facă din proprie inițiativă RMN.

Tribunalul a arătat că problema răspunderii nu a fost transpusă de către judecătorul fondului în ipoteza dezvoltată de apelanți, nefiind reținut faptul că (in)acțiunea medicului ar fi condus la apariția formațiunii tumorale sau la intervenția chirurgicală.

Formulând recurs, părătul Y. a solicitat aplicarea prevederilor art. 488 pct. 8 C. pr. civ., opinând că decizia tribunalului s-a fundamentat pe o interpretare eronată a prevederilor art. 1.357 C. civ., prin raportare la probatoriile administrate în cauză.

S-a susținut că deși s-a pornit de la motivarea primei instanțe, în final instanța de apel a reținut că deși nu acțiunea părătului a condus la apariția formațiunii, *prezentarea unui alt rezultat și întârzierea efectuării intervenției chirurgicale a condus la creșterea tumorii și la agravarea stării de sănătate a reclamantului.*

Recurentul a considerat că nu sunt întrunite condițiile atragerii răspunderii civile delictuale, deoarece în cauză nu există legătură de cauzalitate între fapta ilicită și prejudiciu, nefiind totodată identificat textul de lege care obligă medicul să comunice rezultatul pacientului. O atare condiționalitate ar fi existat doar dacă s-ar fi demonstrat că intimatul nu ar mai fi suportat operația chirurgicală în măsura în care rezultatul comunicat la CT ar fi fost cel corect. Aplicarea justă a dispozițiilor art. 1.357 C. civ. presupunea dovedirea împrejurării că acțiunea sa a determinat suportarea operației de către pacient; în realitate, indiferent de rezultatul imagistic, probele au dovedit că operația chirurgicală era necesară în orice condiții – fiind făcută în recurs o amplă referire la concluziile rapoartelor de expertiză.

Au fost deopotrivă criticate considerentele referitoare la prejudiciul suferit de intimatul reclamant ca efect al pretensei culpe a recurentului, reproșându-se instanțelor devolutive faptul că nu au luat în considerare costurile mari ale procedurii alese de pacient, care a optat pentru suportarea operației într-o clinică privată.

Analizând criticile formulate, Curtea de Apel constată că speța de față supune analizei instanțelor incidența dispozițiilor de drept material cuprinse în art. 1.357 C. civ., potrivit cărora acela care cauzează altuia un prejudiciu printr-o faptă ilicită, săvârșită cu vinovăție, este obligat să îl repare, autorul prejudiciului urmând să răspundă pentru cea mai ușoară culpă.

Criteriile particulare de apreciere a vinovăției, ca și existența cerințelor legale pentru atragerea ei, regăsite în dispozițiile art. 1.358 și urm. C. pr. civ., sunt de asemenea relevante.

Deși argumentele recurentului pârât se fundamentează preponderent pe probele administrate (expertizele medico-legale), recursul nu este nul în condițiile art. 489 alin. (2) C. pr. civ., câtă vreme criticile converg spre teza inexistenței condițiilor răspunderii civile delictuale din perspectiva propriei acțiuni/ inacțiuni, din perspectiva art. 1.357 C. civ.

Instanța de recurs constată, din acest punct de vedere, că recurentul pârât recurge la o interpretare restrictivă a dispozițiilor referitoare la răspunderea civilă delictuală, în sensul că nu ar exista în acest caz o faptă ilicită – și implicit o vinovăție a medicului investigator, după cum nu ar exista vreo legătură de cauzalitate între împrejurarea (întâmplătoare) a înmânării către pacient a unui buletin medical neconform rezultatului investigației medicale, pe de o parte și operația chirurgicală de anvergură suportată de pacient, pe de altă parte.

Aceste critici exclud însă, în mod nepermis, din sfera actelor ilicite pe cele decurgând din obligația de diligență (specifică actului medical și raportului dintre medic și pacient), considerând că pot fi acte ilicite doar cele născute din obligațiile de rezultat. Este motivul pentru care se pretinde în recurs că *reclamantul urma să demonstreze* că buletinul medical constatator al investigației imagistice i-a fost înmânat personal de medic.

Conturând o asemenea apărare, recurentul se derobează în esență de obligațiile profesionale care îi incumbă în privința corectei informări a pacientului cu privire la faptul că a fost depistat cu o problemă de sănătate importantă și la pașii terapeutici ori de testare adițională, necesari ameliorării (dacă nu, vindecării) bolii identificate.

Dispozițiile art. 1.349 alin. (1) C. civ. arată că orice persoană are îndatorirea de a respecta regulile de conduită pe care legea sau obiceiul locului le impune și să nu aducă atingere, prin acțiunile sau inacțiunile sale, drepturilor sau intereselor legitime ale altor persoane. În domeniul drepturilor pacientului în sistemul medical, aceste prevederi cu caracter general sunt transpuse în cuprinsul Legii nr. 95/2006, dar și în reglementările de ordin statutar specifice profesiei de medic (Codul de deontologie medicală aprobat de Colegiul Medicilor din România, codul de etică, ordine de ministru, ghiduri de practică și protocoale medicale etc.).

Sub acest aspect, au deplină relevanță prevederile art. 642 alin. (2) din Legea nr. 95/2006, în forma în vigoare la data de 28.07.2014, potrivit cărora „*Personalul medical*

răspunde civil pentru prejudiciile produse din eroare, care includ și neglijența, imprudența sau cunoștințe medicale insuficiente în exercitarea profesiei, prin acte individuale în cadrul procedurilor de prevenție, diagnostic sau tratament”.

Norma nu pretinde, astfel cum se afirmă în cuprinsul recursului, ca acțiunea ori inacțiunea personalului medical să fie întotdeauna cauza directă a îmbolnăvirii pacientului. Ea relevă obligația personalului medical de a lua toate măsurile diligente în cadrul procedurilor de consult, de prescriere a medicamentăției ori de efectuare a unor investigații, de interpretare a rezultatelor analizelor, de comunicare a datelor și de realizare a procedurilor invazive și postoperatorii – pentru a asigura pacientului, în oricare din aceste etape, beneficiul unui act medical de calitate, ca premisă a identificării corecte a problemelor de sănătate și tratării lor.

Nu prezintă din acest punct de vedere vreo relevanță, cu titlu de exemplu, faptul că pacientul s-a prezentat tardiv la medic, că afecțiunea de care suferă nu are tratament sau că viața i-a fost pusă în pericol de comorbidități preexistente. Dacă actul medical a fost corect parcurs de către medicul de investigație ori de către cel curant, nu producerea rezultatului grav (previzionat sau nu) îi incumbă, medicul având referințele de bună diligență în gestionarea cazului.

Excluzând ipotezele *in extremis* de gravă culpă profesională decurgând din depășirea formării și a competențelor medicale (în care vinovăția este asociată încălcării cu bună-știință a prerogativelor date), fapta ilicită îmbracă în acest domeniu inclusiv forma simplei neglijențe în gestionarea actului medical, ca fiind forma cea mai ușoară a culpei [art. 1.357 alin. (2) C. civ.].

În jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului s-a arătat că „nu se poate exclude faptul că actele și omiterile autorităților în domeniul politicii de îngrijire a sănătății își pot angaja, în anumite circumstanțe, responsabilitatea prevăzută la art. 3 din cauza nereușitei lor de a acorda tratamentul medical adecvat – *par. 152 hotărârea R.R. împotriva Poloniei, 2011, cu trimitere la cauza Powell împotriva Regatului Unit, nr. 45305/99.*

În legătură cu principiile generale stabilite cu privire la răspunderea statului în legătură cu malpraxisul medicilor în temeiul art. 2 și 8 din Convenție, Curtea Europeană a arătat că statelor contractante le revine obligația de a introduce reglementări care să oblige spitalele publice și private să adopte măsurile potrivite pentru a proteja viața pacienților lor (*Trocellier împotriva Franței, nr. 75725/01*).

CEDO a subliniat că este important pentru persoanele care întâmpină riscuri pentru sănătatea lor să aibă acces la informații care să le permită evaluarea riscurilor respective. Curtea a considerat rezonabil să deducă de aici faptul că statele contractante trebuie, în virtutea acestei obligații, să adopte măsurile normative necesare pentru a garanta că medicii iau în considerare consecințele previzibile ale unei proceduri medicale planificate asupra integrității corporale a pacienților și să îi informeze din timp pe pacienții respectivi despre consecințele respective, astfel încât aceștia din urmă să fie în măsură să ia o decizie informată. În special, ca un corolar la aceasta, dacă un risc previzibil de acest tip se concretizează fără ca pacientul să fi fost informat corespunzător și în prealabil de către medici, statul contractant respectiv poate fi răspunzător direct, în temeiul art. 8, pentru omiterea acestei informații – *par. 41 și 42 cauza Csoma împotriva României, 2013.*

Astfel fiind, sunt vădit irelevante aserțiunile recurentului legate de procesarea cu celeritate a imaginilor – față de uzanța eliberării rezultatului după 48 h – și elaborarea buletinului medical care concluzionează asupra existenței formațiunii expansive intra-cerebeloase, fiindcă răspunderea civilă delictuală nu a fost evocată în privința eliberării

tardive a rezultatelor investigației. După cum reiese din conținutul deciziei nr. xx/2016 a Comisiei de disciplină Jud. Constanța – Colegiul Medicilor, pârâtul a săvârșit o abatere de la protocolul practicii imagistice, constând în faptul că *nu a verificat rezultatele semnate și nu s-a asigurat că rezultatul final a ajuns la pacient*. Recurentul nu aduce în analiză relevanța acestei statuări profesionale, susținând că a fost obligat să facă dovada unui fapt negativ (anume, că nu el i-a comunicat pacientului buletinul medical). În realitate, culpa sa a fost integrată obligațiilor decurgând din verificarea concordanței dintre probele imagistice și conținutul buletinului medical semnat și parafat.

Recurentul pârât nu explică motivul pentru care a aplicat semnătura și parafa pe un act medical neconform propriilor constatări în procedura CT – pe care le confirmă ca fiind unele cu relevanță pentru identificarea unei boli grave (așa cum au fost menționate în duplicatul buletinului medical). Se admite gravitatea rezultatului investigației imagistice, dar nu se precizează dacă avea sau nu obligația de a discuta cu pacientul în legătură cu ceea ce a vizualizat și interpretat medical, ori dacă diligența îi impunea direcționarea reclamantului către alte specialități, indicate unei bune tratări (inclusiv RMN).

Contrar aserțiunilor recurentului, nu intimatului reclamant îi revenea în acest caz obligația de a demonstra că intervenția neurochirurgicală a constituit *o consecință directă* a culpei profesionale a medicului, ci medicului îi revenea sarcina de a proba că a acționat în limitele competențelor și cu toate diligențele conferite pentru actul medical. Cel vătămat nu a pretins de altfel că, dacă medicul chemat în judecată i-ar fi prezentat corect situația medicală, ar fi putut evita procedurile invazive, ci faptul că eliberarea incorectă a rezultatului medical al investigației imagistice i-a răpit șansa obiectivă de a cunoaște din timp existența tumorii și de a acționa în consecință.

Reclamantul a dovedit astfel că nu a fost informat corect asupra diagnosticului regăsit pe duplicatul buletinului medical, că boala depistată la CT era gravă și ar fi implicat o serie de investigații rapide, inclusiv sub aspectul impactului unei operații; că dezvoltarea în timp a tumorii a dat gravitatea simptomelor, medicației ulterioare și a timpului alocat refacerii; că pacientul a dat credibilitate rezultatului CT, punând problemele medicale pe seama afecțiunii altor organe și consumând timp cu evaluări colaterale; că a existat opinia medicală potrivit căreia identificarea din timp a bolii ar fi creat premisele unei alte abordări.

Este, prin urmare, suficientă statuarea instanțelor devolutive în privința existenței faptei săvârșite cu vinovăție. Legătura de cauzalitate este în acest caz prezumată, prejudiciul suportat din punct de vedere obiectiv nefiind suportarea finală a operației, ci pierderea șanselor reale de descoperire timpurie și de tratare a afecțiunii. Trimiterile făcute în recurs la opinia specialiștilor, referitoare la obligativitatea intervenției chirurgicale inclusiv în stadii incipiente ale bolii, sunt deci fără relevanță în planul dreptului material.

Curtea constată totodată că sunt lipsite de relevanță criticile referitoare la pretinsa îmbogățire fără justă cauză a intimatului ca urmare a acoperirii unor costuri mai mari de tratament, în regim privat – câtă vreme nu s-a probat posibilitatea obținerii într-un termen scurt a programării în sistemul public și nu s-a contestat caracterul urgent al procedurii intervenționale.

Pentru toate aceste considerente, pe temeiul art. 496 alin. (1) C. pr. civ., recursul va fi respins ca nefondat.

3. Imputația plății. Cheltuieli de întreținere. Asociația de proprietari. Apel

Imputation of payment. Maintenance costs. The owners' association. Appeal

Abstract

Payments representing maintenance costs must be charged by the owners' association to the debts with the oldest maturity with their related ancillary costs and then to the one with the next maturity with the related ancillary costs and so on, and the imputation of the payment on a debt with a recent maturity. recent before the previous debits were fully repaid.

Rezumat

Plățile reprezentând cheltuieli de întreținere trebuie să fie imputate de asociația de proprietari asupra debitelor cu scadența cea mai veche cu accesoriile aferente acestora, iar apoi asupra celei cu scadența imediat următoare cu accesoriile aferente și tot așa, nefiind admisibilă imputația plății asupra unui debit cu scadență mai recentă anterior stingerii în tot a debitelor anterioare.

– Codul civil: art. 1.506-1.509, art. 2.503, art. 2.526

(Tribunalul Galați, Secția I civilă, decizia nr. 60/31.01.2020, definitivă la 31.01.2020 prin nerecurare, trimisă, în rezumat și cu notă, de **judcător Ecaterina Ivanov**)

Prin apelul formulat, reclamanta – proprietar membru în asociația de proprietari, a arătat că a solicitat pârâtei să facă imputația plății asupra sumelor cu titlu de întreținere curentă, și nu asupra sumelor ce reprezintă întreținere restantă, pentru care a solicitat să se constate că sunt prescrise.

A mai menționat apelanta că a recurs la toate opțiunile posibile pentru a putea efectua plăți, dar nu în contul sumelor prescrise, ci pentru a opri calcularea unor penalități injuste asupra sumelor a căror plată îi este refuzată.

Apelul este nefondat.

Tribunalul a reținut că, potrivit disp. art. 1.507, 1.508 C. civ., imputația plății se face fie conform voinței creditorului, în lipsa unor indicații din partea debitorului, fie conform voinței debitorului mai multor datorii, care au ca obiect bunuri de același fel.

Tribunalul a observat, sub un prim aspect, că legiuitorul nu a reglementat în mod expres situația în care debitorul care face imputația plății, are mai multe datorii de același fel (cotele lunare la cheltuielile de întreținere și penalitățile aferente fiecărei luni), toate fiind scadente.

În această situație, prin interpretarea sistemică a disp. art. 1.506-1.509 C. civ., Tribunalul a apreciat că, pentru această ipoteză, plata se va imputa asupra penalităților și cheltuielilor de întreținere, în ordinea cronologică a scadenței acestora, întrucât, în alegerea datoriei ce urmează a fi stinsă prin plată, debitorul trebuie să respecte, cu prioritate cerința legală referitoare la imputația plății asupra cheltuielilor, apoi asupra dobânzilor și, la urmă, asupra capitalului.